



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 154/2022-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Hotel & Restaurant Slovakia s. r. o.**, IČO 44 861 176, Kráľová pri Senci 269, zastúpenej obchodnou spoločnosťou **KASATKIN & PARTNERS s. r. o.**, Čajakova 13, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č. k. 2Cbi/29/2016-553 z 27. januára 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **p r i j í m a** na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia základného práva sťažovateľa vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Prešov č. k. 2Cbi/29/2016-553 z 27. januára 2022.
2. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.
3. **O d k l a d á** vykonateľnosť uznesenia Okresného súdu Prešov č. k. 2Cbi/29/2016-553 z 27. januára 2022 do právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkové východiská

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 24. februára 2022 domáha vyslovenia porušenia čl. 13 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) uvedeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje zrušiť napadnuté rozhodnutie, vrátiť vec okresnému súdu na ďalšie konanie a odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia.

2. Sťažovateľ sa na okresnom súde 4. augusta 2016 žalobou domáhal určenia, že jeho pohľadávky prihlásené v sume 7 199 868,79 eur do konkurzu vyhláseného na majetok úpadcu Casa Invest, s. r. o. v konkurze, vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 4K/11/2015 sú, čo sa týka právneho dôvodu a výšky nesporné a zistené. Predmetom sporu bolo určenie pravosti popretej pohľadávky, nie nárok na zaplatenie.

3. Rozsudkom okresného súdu č. k. 2Cbi/29/2016-405 z 18. decembra 2017 bola žaloba sťažovateľa zamietnutá a žalovanému správcovi konkurznej podstaty bol priznaný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Na odvolanie sťažovateľa Krajský súd v Prešove rozsudkom č. k. 3CoKR/4/2019-480 z 2. júla 2019 potvrdil rozsudok okresného súdu a priznal žalovanému proti sťažovateľovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Sťažovateľ podal aj dovolanie, no nebol úspešný.

4. Okresný súd uznesením vyššieho súdneho úradníka č. k. 2Cbi/29/2016-534 z 15. júna 2020 zaviazal sťažovateľa na úhradu trov konania žalovaného v sume 1 688,20 eur.

5. Žalovaný podal proti uzneseniu z 15. júna 2020 sťažnosť podľa § 239 a nasledujúcich Civilného sporového poriadku. Oponoval právnomu názoru okresného súdu, podľa ktorého je v danom prípade pri výpočte tarifnej odmeny advokáta potrebné postupovať podľa ustanovenia § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), teda podľa pravidla o nemožnosti vyjadriť predmet konania v peniazoch. Zdôraznil zmenu zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“) účinnú od 1. januára 2018, podľa ktorej základom na určenie odmeny úspešnej strany v konaní o určenie popretej pohľadávky je suma prihlásenej pohľadávky, a ak ide o popretie pohľadávky len čo sa týka výšky, suma, v akej je pohľadávka sporná. Žalovaný zdôraznil, že aj do nadobudnutia účinnosti uvedeného pravidla rozhodovacia prax súdov vychádzala z názoru o oceníteľnosti predmetu konania o určení popretej pohľadávky v peniazoch. Požadoval, aby súd o jeho sťažnosti rozhodol tak, že pri výpočte náhrady za jednotlivé úkony právnej služby bude vychádzať z oceníteľnosti predmetu konania, teda zo sumy prihlásenej a následne popretej pohľadávky.

6. Okresný súd napadnutým uznesením zmenil uznesenie vyššieho súdneho úradníka tak, že sťažovateľovi uložil povinnosť žalovanému nahradiť trovy konania v sume 54 518,24 eur. Dospel k záveru, že vyšší súdny úradník mal na predmetnú vec aplikovať od 1. januára 2018 účinné pravidlo podľa § 32 ods. 12 zákona o konkurze, podľa ktorého sa trovy incidenčných konaní majú určovať nie z „neurčitku“, ale z reálnej hodnoty sporu. K intertemporálnemu ustanoveniu § 206g ods. 1 zákona o konkurze (ak odsek 2 neustanovuje inak, konania vrátane konaní vyvolaných alebo súvisiacich s konaniami podľa tohto zákona začaté pred 1. januárom 2018 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. decembra 2017) okresný súd uviedol, že ho nie je možné v danej právnej veci aplikovať, pretože predchádzajúca právna úprava účinná do 31. decembra 2017 neobsahovala právnu normu, ktorá by upravovala danú problematiku. Navyše, keďže nárok na náhradu trov konania je procesným nárokom, na tento právny vzťah je nutné aplikovať procesnoprávnu normu účinnú v čase rozhodovania o výške náhrady trov konania, t. j. § 32 ods. 12 zákona o konkurze v účinnom znení, a to na úkony právnej služby realizované od momentu jej účinnosti. Okresný súd preto uzavrel, že žalovanému ako úspešnej strane v konaní patrí náhrada trov právneho zastúpenia

za úkony právnych služieb do 31. decembra 2017 podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky z neurčitej hodnoty a za úkony právneho zastúpenia po 1. januári 2018 podľa § 32 ods. 12 zákona o konkurze z celkovej sumy uplatnených pohľadávok.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje, že pri podaní určovacej žaloby bol uzročený s tým, že podľa ustálenej rozhodovacej praxe tarifná odmena za jeden úkon právnej služby sa určuje podľa § 11 ods. 1 vyhlášky ako v spore s neoceniteľnou hodnotou veci.

8. Odkazuje na nálezh ústavného súdu vo veci č. k. II. ÚS 38/2019, podľa ktorého *«rozhodnutie všeobecného súdu o tom, že určitá prihlásená pohľadávka v reštrukturalizačnom konaní je v istej výške nesporná a zistená, je rozhodnutím o otázke určenia rozsahu práv uplatniteľných v reštrukturalizačnom konaní. Otázka, v akom rozsahu bude táto pohľadávka uspokojená ako tzv. „hodnota alebo cena práva“, je predmetom až ďalšieho priebehu reštrukturalizačného konania, preto rozhodovanie o pravosti pohľadávky má tak v danom prípade na sťažovateľa ako žalobcu len nepriamy materiálny dosah. Vychádzajúc z tohto právneho názoru je potom pri rozhodovaní o trovách konania o určenie pravosti pohľadávky namieste určenie základnej sadby tarifnej odmeny advokáta podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky..., nie podľa § 10 ods. 2 vyhlášky, pretože hodnotu určovaného práva objektívne nie je možné stanoviť.»*

9. K zmene právnej úpravy účinnej od 1. januára 2018 sťažovateľ uvádza, že účelovo obchádza ustálenú judikatúru (viažucu sa na právnu úpravu účinnú do 31. decembra 2017 a svedčiacu sťažovateľovi), *„a preto je potrebné, aby všeobecné súdy presadzovali ústavno-konformný výklad“*. Intertemporálne pravidlo podľa § 206g ods. 1 zákona o konkurze umožňuje použiť novú právnu úpravu len na konkurzné konania začaté po 31. decembri 2017, čo nie je prípad sťažovateľa. Rekapitulujúc judikatúru o predvídateľnosti postupu orgánov verejnej moci sťažovateľ nesúhlasí s právnym názorom okresného súdu, podľa ktorého keďže predchádzajúca právna úprava účinná do 31. decembra 2017 neobsahovala právnu normu, ktorá by upravovala danú problematiku, nie je možné v predmetnej veci aplikovať § 206g ods. 1 zákona o konkurze. Tento právny názor absolútne popiera princíp právnej istoty vyplývajúci predovšetkým z čl. 1 ods. 1, ako aj z čl. 46 ústavy.

10. V závere ústavnej sťažnosti sťažovateľ navrhuje rozhodnúť o dočasnom opatrení, keďže existuje riziko, že žalovaný bude iniciovať nútený výkon napadnutého uznesenia okresného súdu. Tým by došlo k paralyzovaniu činnosti sťažovateľa. Sťažovateľ zamestnáva štyroch stálych zamestnancov a niekoľko brigádnikov. Došlo by teda aj k ohrozeniu ich mzdových nárokov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie čl. 13 ods. 1 ústavy, ústavný súd odkazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej uvedená ústavná norma formuluje všeobecný ústavný princíp, ktorý je povinný rešpektovať každý orgán verejnej moci pri výkone svojich právomocí, ktorý zároveň slúži na ochranu jednotlivca pred verejnou mocou. Nezakotvuje však žiadne základné

právo ani slobodu účastníka konania (I. ÚS 8/97, I. ÚS 32/98, IV. ÚS 240/09, III. ÚS 99/2012, III. ÚS 483/2012, IV. ÚS 200/2013). V tejto časti preto ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

12. Pokiaľ ide o zvyšnú časť ústavnej sťažnosti, ústavný súd ju predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde a zisťoval, či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

13. Ústavný súd zistil, že sú splnené všetky ústavné a zákonné predpoklady na prijatie ústavnej sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu, pričom otázku opodstatnenosti tvrdení v nej obsiahnutých bude potrebné posúdiť v konaní vo veci samej. Preto ústavnú sťažnosť prijal v tejto časti na ďalšie konanie (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde).

IV.

Odklad vykonateľnosti

14. Podľa § 129 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na návrh sťažovateľa odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak by právnymi následkami napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu hrozila závažná ujma a odloženie vykonateľnosti nie je v rozpore s verejným záujmom.

15. Ústavný súd prihliadol na dôvody uvedené sťažovateľom v návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia a s nimi spojenú hrozbu závažnej ujmy. Ujma, ktorá hrozí sťažovateľovi, je podľa názoru ústavného súdu v danom prípade väčšia než ujma, ktorú v dôsledku odkladu vykonateľnosti napadnutého uznesenia môže utrpieť žalovaný. Ani kolidujúci verejný záujem na maximalizácii kolektívneho uspokojenia veriteľov z podstaty, ktorej súčasťou je i majetok nadobudnutý úpadcom počas konkurzu, neprevyšuje podľa názoru ústavného súdu v danom prípade záujem na účinnej ochrane subjektívnych práv, ktorých porušenie sťažovateľ namieta. Preto ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku 3 tohto uznesenia.

16. Odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia je rozhodnutím dočasným a predbežným, preto vyhovením návrhu na odloženie vykonateľnosti ústavný súd nijako neprejudikuje konečné rozhodnutie o ústavnej sťažnosti (I. ÚS 30/09).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. marca 2022

Peter Straka
predseda senátu